

**Қарағанды Мемлекеттік Медицина Университеті
Психология, психиатрия және наркология кафедрасы**

СӨЖ

Тақырыбы: “Психология пәні және мәндеттері”

Орындаған: Абенова Ж.

Тексерген: Байдуйсенова Ш.Б.

Қарағанды 2010 ж.

Мазмұны:

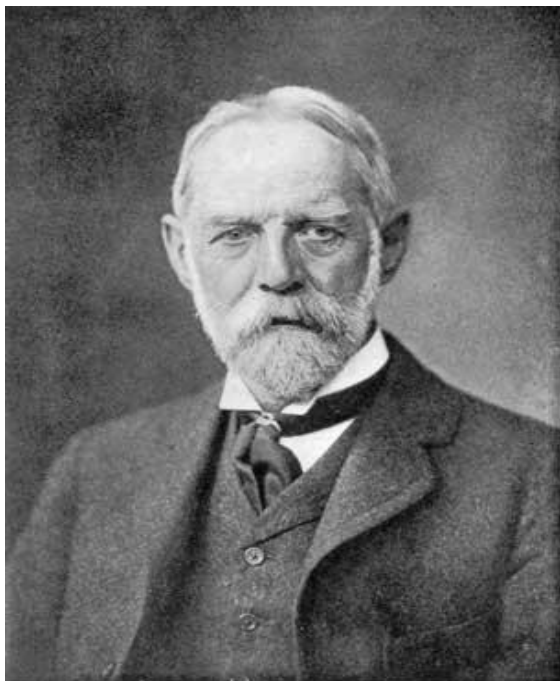
1. Кіріспе
2. Негізгі бөлім
 - Психологияның дамуы және оның кезеңдері
 - Психология ғылымының даму кезеңдері
 - Психология пәні, міндеттері, маңызы
 - Психология табиғи және қоғамдық пән ретінде
 - Психология салалары
 - Психологиялық құбылыстардың жіктелуі
3. Қорытынды
4. Қолданылған әдебиеттер

Кіріспе

Әрбір ғылымының өзіне тән зерттеу объектісі болады. Психология ғылымы зерттейін объектіні бірден түсіну қиын, әрі ол – күрделі мәселе. Өйткені, психикалық құбылыстар зерттеуші адамның дүниетанымдық көзқарасына байланысты. Заттар мен құбылыстар туралы адамның елесі, қабылдауы, тілегі сол заттардың өзінен ерекше болып жасалады. Сөйтіп, бірте-бірте олар адамның психикасы болып саналады. Оған психикалық әрекеттер, қасиеттер, процестер, күйлер тағы басқалар жатады. Мұндай процестер көзге көрінбейді. Сонымен бірге олар сыртқы дүниедегі заттар мен құбылыстардан да ерекшеленеді. Бұл ерекшеліктер адамның ішкі жан дүниесіне тән.

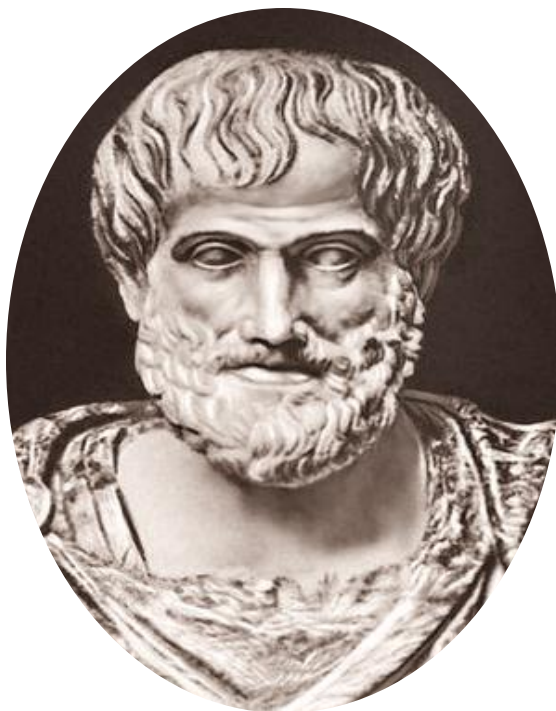
Алайда, психология ғылымы ерте замандардан келе жатқан білім салаларының бірі оның дүниеге келген ең алғашқы жері ежелгі Греция. Гректің екі сөзінен тұрады: "псюхе" – жан, "логос" - сөз, ілім, яғни жан туралы ілім деген мағына береді. Бірақ та мұны психика туралы ғылым деп түсінген дұрыс.

Психологияның дамуы және оның кезеңдері

Ч.Дарвин

Психологияның дамуына Ч. Дарвиннің эволюциялық тағылымы үлкен ықпал жасады

Аристотель

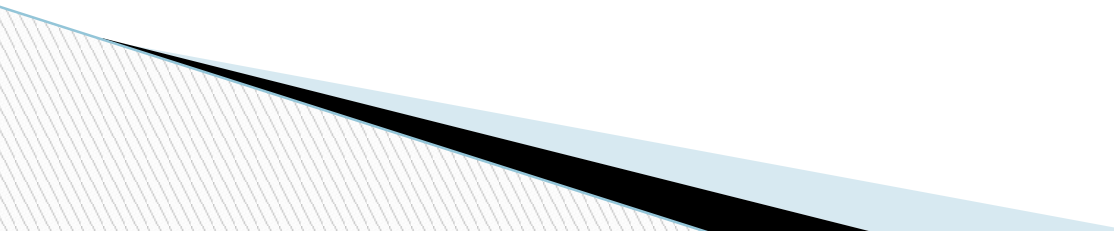
Адамның жандүниесі жайлы түрлі ой-пікірлер қалыптастырды

Э.Торндайк

Бихевиоризм психологиясының негізін қалаған

Психология ғылымының даму кезеңдері

- 2500 ж. Созылған Аристотельден басталған жандүниесі жайлы түрлі пікірлер**
 - 1879 ж. неміс ғалымы Вундт тұңғыш лабораторияны ашыуы**
 - 30-35 ж. советтік жалпы өрбуі болды**
-

Қазақстанда психологияның дамуына үлес қосқандар

А.Құнанбаев

Абайдың қара сөздерінен,
өлеңдерінен адамның
адамгершілік қасиетерінің
қалыптасуы бейнеленген

Ш.Уалиханов

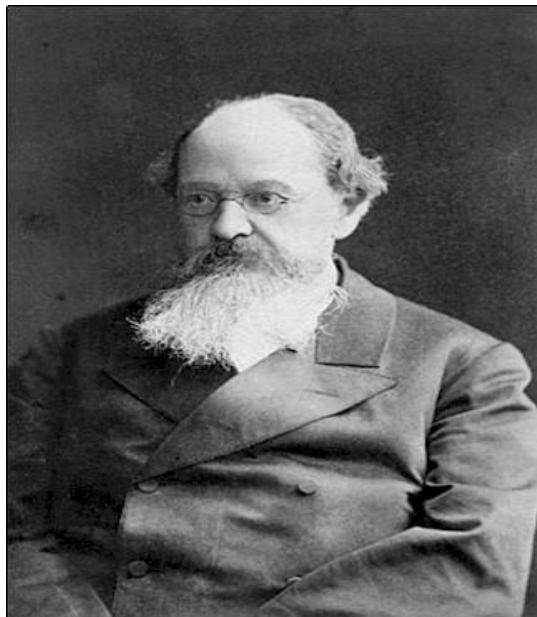
Қазақ халқының
рухани дүниесі
жайында бағалы
еңбектер жазды

С.Торайғыров

“Жан мен тән ылғи
байланыста болады”
деді

Ресейде психологияның дамуына үлес қосқандар

К.Кавелин

Идеалистік ағымды
жақтады

И.Сеченов

Материалистік ағымды
жақтады

К.Ушинский

Педагогикалық
психологияның негізін
салды

Психология пәні , міндеттері , маңызы

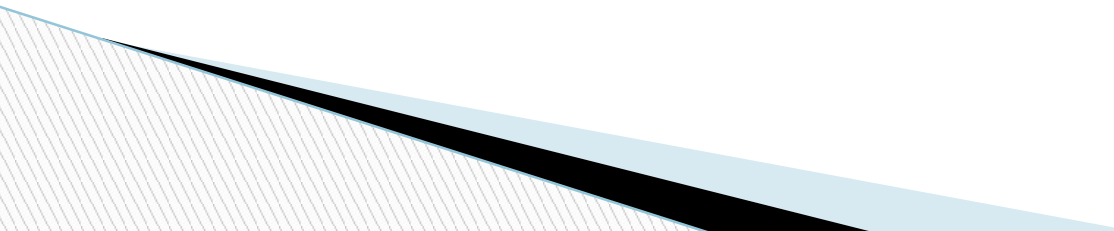
Психологияның ерекшеліктері

Психология адам тану жайындағы ғылымдар арасындағы жетекші орынға ие. Мұндай ерекшелік қазіргі кезде қарқынды дамып отырған ғылыми пәннің өресі мен алдына қойған мақсат – мүддесімен байланысты

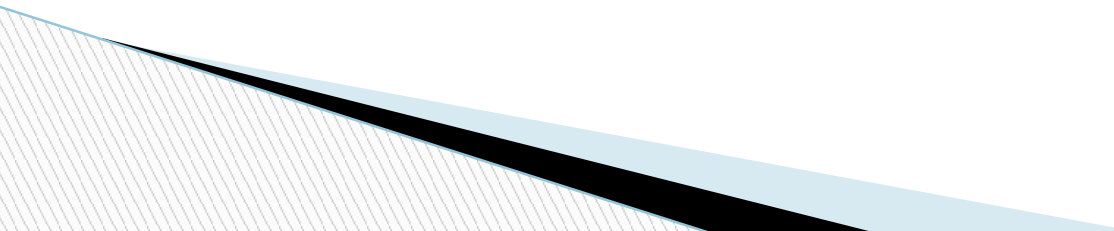
Адамның психологиялық дара өзгешіліктерін, психикалық процестердің анық – қанығын айқындау үшін ХІХ ғасырдың орта кезеңінен бергі тәжірбиелік зерттеулердің кеңінен қолданылуы. Осы ретте, психология эксперименттік ғылым деп аталады.

Психологияны өзге сабақтас ғылыми пәндерден ерекшелеп тұратын жайт - бұл пәннің дербестігі. Пәннің дербестігі адам жан дүниесінің сырларын зерттеуде ең алдымен оның заңдылықтарын жете білуді, әрбір адамның жеке басына тән ерекшеліктері мен сыр - сипаттарын даралап іздестіруді қажет етеді.

Психологияны табиғи және қоғамдық пән ретінде

- **Тұрмыстық психология нақты болып табылады**
 - **Тұрмыстық психология сезімдік сипатта болады**
 - **Тұрмыстық психология білім беру тәсілі бойынша ерекшеленеді**
 - **Тұрмыстық және ғылыми психологиядағы білім әдістерге байланысты ерекшеленеді**
 - **Ғылыми психологияның материалдары өте көп**
-

Психология салалары

- **Педагогикалық психология**
 - **Космостық психология**
 - **Еңбек психологиясы**
 - **Жалпы психология**
-

Психикалық құбылыстардың жіктелуі

Психикалық құбылыстар дегеніміз – ішкі немесе субъективті тәжірибе. Ал, ішкі немесе субъективті тәжірибе дегеніміз - ол біздің ішкі әлеміміз: арман, тілек, қиял, сезім, ой, көзқарас, қабылдау және т.б. Адамның ішкі әлемі психикалық құбылыс. Психикалық құбылыстар бір - бірімен тығыз байланысты.

Психикалық құбылыстардың жіктелуі:

Психикалық процестер: түйсік, қабылдау, ес, ойлау, сөйлеу, қиял, эмоция, сезім, ерік.

Психикалық көңіл- күй: абыржу, шабыт, белсенділік, зерігу.

Психикалық қасиет: темперамент, мінез, қабілет, сенім, дүниетаным.

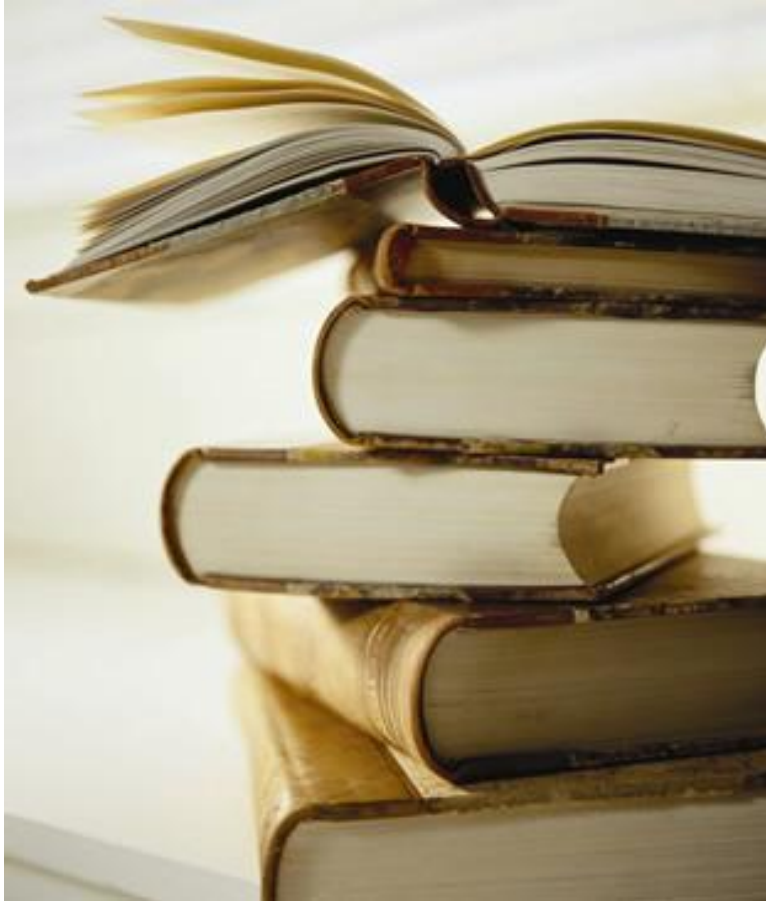
Қорытынды

Психология мамандық ретінде барлық кәсіби этикалар үшін бірдей болып табылатын принциптермен басқарылады. Олар: тұлғаға деген құрмет, адам құқығын қорғау, жауапкершілік сезімі, клиентке деген адал және шынайы қарым - қатынас, кәсіби біліктілік, мақсатқа жетудегі табандылық және оның ғылыми негіздері.

Барлық психологтар, аз дегенде адам құқығы бұзылғаны туралы өздерінің кәсіби бірлестіктері жайлы хабарлау керек. Психологтар өз клиенттерінің діни және моральдық көзқарастарын құрметтеу керек және кәсіби араласушылықты қажет ететін сауалнама жүргізуде ескеру керек.

Көмек көрсетуде психологтар жас ерекшеліктері, нәсілдік және әлеуметтік ерекшеліктері, діни, идеологиялық көзқарастар ұлт және басқа ерекшеліктері бойынша клиенттерді бөлмеу керек.

Қолданылған әдебиеттер

Жалпы психология. А.Г. Богословскийдің, В.Г. Ковалевтің редакциясымен. А., 1990.

Итбаев Н.И. Жалпы психология. Ақмола, 1992.

Алдамұратов Ә. Жалпы психология Алматы., 1996

Абульханова-Славская К.А., Брушлинский А.В. Философско-психологическая концепция С.Л. Рубинштейна. М., Наука, 1989

Выготский Л.С. Психология. М., 2000

Намазбаева Ж.И. Психология. – Алматы 2005.293б

Назар аударғандарыңызға көп рахмет!!!